

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:
в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудн.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає силіше
напопередіє застереженіє.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня значайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Союзне віче долішньо-австрійських хліборобів і яка для нас із сего наука.

(X) Сими днями відбуло ся у Відні перше союзне віче хліборобів Долішньої Австрії, котре виявило незвичайну силу і успіхи організації. А позаяк наш наряд майже виключно хліборобський, отже годить ся нам з тим познакомитись і для себе виснувати з того неодну науку, яка може придати ся в змаганнях до подринення наших руских хліборобів.

Передовсім треба зазначити, що несповна два роки, як в Долішній Австрії взяли ся христ. суспільники до організації хліборобів, а вже она числить 46.000 членів! Взірцем сеї організації послужила організація хліборобів в Баварії, з котрої на сім вічу явив ся секретар баварського хліборобського союзу Мельхнер, що би подати досвід зроблені з часописи „Bayerisches Bauernblatt“. З єго реферата дізнали ся вічовики, що баварський хліборобський союз числить 136.000 членів і зложений з окружних союзів, а сі знов з повітових; перші обнимають виборчі округи, другі громади; розповсюдженням згаданої часописи займають ся мужі довіря місцевих груп. Кождий окружний союз має 5—6 адвокатів, котрі уділяють безплатно правної поради, а в минувшім році уділено її в 7000 случаях. Статистика процесів виказує значне зменшенє їх. Союзни повело ся перевести обезпеченє членів за обниженем премії 50—80%, а зроблені ощадности виносять сотки тисячів марок на рік. Союзи відбувають наради в справах законодатних, обговорюють справи слуг і наемників, збуване худоби, будови гостинців і місцевих залізниць. Окрім того розвинув союз значну народогосподарську діяльність, удержував зимові школи і хліборобські приюти. Центральна управа хліборобських союзів в Регенсбургу займає ся посередництвом в збуваню хліборобських сирих плодів. В Німеччині видають тепер щорічно на штучний навіз 600, на штучний корм 700, на господарські машини 800 мільонів марок. Подрібна торгівля тими плодами спричиняє значну дорожню. Отже союз веде се гуртвено повітовими і місцевими групами, тим способом запобігає обманьству і дорожні, усуває жидівських посередників, спроваджує всі плоди з першої руки. Хліборобський приют в Регенсбургу дає приміщенє щорічно сотці

вільних від служби військової синів хліборобських, котрим подавано потрібні для господарства науки. Є намір дальші такі приюти засновувати. Через посередництво в закупні згаданих в горі плодів і Райфайзенки можна було без шкоди перебути фінансове пересиленє і заощадити хліборобам около 50 мільонів марок. Річний оборот центрального союзу в Регенсбургу виносив минувшого року 10 мільонів марок, а з того утворено за час 9-літнього єго встанованя резервовий фонд 570.000 марок, хоч з першу не було ніякого оборотового капіталу. Крім того є 5 домів складових і 200 складів для товарів. Окрім христ. союзу хліборобського є 2500 господарських товариств з 200.000 членами.

Оборот центральної задаткової каси, з котрою злучено 2500 Райфайзенок, виносив річно понад 700 мільонів марок. В Німеччині є 14.285 щадниць і задат. кас, 2069 товариств для спровадження і збуваня плодів, 3077 молочарень, 1878 інших товариств, разом 21.319. Крім баварського союзу хліборобського є такий сам у Вестфалії (35.000 членів), в Надреньській провінції (60.000 членів), Тревірський союз (25.000 членів), Гесккий (5000), Баденьський (65.000), Насавський (10.000), Шлезккий (25.000). Тим способом хлібороби в Німеччині, котрі в Баварії творять 48% населеня, а в решті держави 33½%, здобули собі поважне становище і осягнули вплив на законодавство і економ. житє.

Отак представляють ся висліди і успіхи хліборобської організації в Баварії (і в Німеччині), котра послужила взірцем для організації хліборобів в західно-австр. краях, а віденське віче, в котрім взяло участь около 10.000 хліборобів (в ратушевім подвірю), а також міністри др. Ебенгох і Гессман і бурмістр др. Люеґер, виявило також гарні висліди організації долішньо-австрійської, котра має 46.000 членів. З промов представників інших країв дізнаємо ся, що Тироль також має таку організацію з 29.000 членами, Стірїя з 41.000 (правних порад уділено там в 13.000 случаях, річний оборот 18 мільонів власне товариство обезпеченя), і Горішня Австрія (однак не подано числа членів).

Віче ухвалило утворити державну організацію хліборобську, а також домагати ся ухваленя закона по мысли внесеня д-ра Люеґера що до загального державного обезпеченя всіх робочих верств на случай старо-

сти і неспромоги до роботи. Як відомо, внїс др. Люеґер в держ. радї, що би правительство дало 100 мільонів основного капіталу на сю ціль в сім ювілейнім році, а правительство має в осені предложити дотичний начерк закона.

Віче висловило також обуренє ректорови віденського університету, котрий назвав хліборобів „дикою ватагою“ і зазначило, що селянство бажає просвітї і науки та цивілізації. Влучно промовляв також др. Люеґер, вказавши на те, що він знає академ. свободу, але не свободу биятики і бучи, знає свободу науки і научуваня, але не свободу ліни, бо се не є свобода, як оден другому розчерепить палкою лоб за те, що тамтой в иншої думки.

Отсе віче, отся організація повинна би нашій рускій суспільности послужити понукою до роботи в тім напрямі. Якжеж нужденно представляють ся у нас змаганя і висліди „Сільського Господара“, тому лише, що суспільність так мало горне ся до того, а народогосподареке недомаганє відбиває ся безсильностью і на політичнім полі!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Ювілейні бажаня склали цісареві дня 30 мая генералїція під проводом архієп. Франца Фердинанда, котрий іменем єї висловив монарєї почуваня і преданність війська. В тім взяли участь всі архієпископи, міністер війни, міністер краввої оборони і гонведів, адмірал фльоти і майже всі генерали в чинній службі і многі в стані супочинку. Крім того відпоручники всеї армії і фльоти зложили ювілейні бажаня своєму начальному вождови. Цісар тронутий сими виявами почуваня відповів, що армія і фльота єсть і остане все вірною і преданою престолови і буде все могутною підвалиною монархії.

Супроти сеї величавої манїфестації виступив із скреготом мадярський независимець Надь в соймі, домагаючи ся від міністра-президента поясненя, як се дасть ся погодити з угорскою конституцією, що міністер-президент брав участь в прийнятю німецьких князів у Відні, і прийняв німецькі відзначеня, а міністер гонведів в манїфестації війська. Др. Векерле відповів на се, що якраз конституція вимагала того, що би й Угорщина була заступлена в тих торжествах і що й Угорщина не могла відтягнути ся від участи в торжестві ювілейнім глибоко почитаного володаря, котрого панованє є управлене окремим угорским законом.

Підчас понедїлкової дискусії над бюджетом мотивував ген. бесїдник „кон-

тра" п. Немец відмовне становиско соц. демократів зазначаючи, що заховане правительства бар. Бека визиває до найострійшого опору і найзавягійшої борби. Міністри скаргу закидає, що в справі цукрового податку порушив палату панів проти палати послів. Вкінці обговорює язикову квестию в Чехах.

Ген. бесідник «про» п. Гломбінський вказує на недостачі в фінансовій системі Австрії. Значно гірше представляють ся політичні відносини, особливо парламентарні. Для того жадає реформи регуляміну, щоби система «liberum veto» не закорінилася в палаті і не перешкаджала в парламентарній праці. Становиско польского кола лишає ся незмінене супроти держави, хотай внутр его доконала ся зміна через вступлене людовців. Але коло мусить домагати ся, щоби ухвалені закони були також виконувані і обстає при конституційній засаді свободи науки, віри і совісти. Однак не може оно похвалювати недуживаня сеї свободи і осуджує тероризм всякого рода. Бесідник має надію, що правительство займе ся обцяною реформою політичної адміністрації, санацією краєвих фінансів, заведенням дволітної військової служби, обезпеченням на старість і на випадок неспосібности до праці робітників, ремісників і селян. Домагає ся переведеня закона о водних дорогах і реформи податків, щоб облегчити тягарі слабшим кругам населеня. Вкінці заявляє, що коло буде голосувати за бюджетом.

П. кн. Ліхтеншайн виступає за реформою регуляміну палати і заявляє бажанє, щоб всі німецькі сторонництва злучили ся разом з християнськосуспільним сторонництвом і апелює, щоб створити власну правдиво німецьку пресу.

Справоздавець пос. Штайнвендер зазначив в кінцевій промові конечність реформи регуляміну, санації краєвих фінансів, попираня рільництва, заведеня дволітної служби військової, обезпеченя на старість і заявив, що після его гадки закон о цукровім податку не буде ухвалений. На закінченє просив, щоб палата перейшла до подрібної дискусії, що ухвалено 125 голосами проти 74. Раджено над I і XVI розділами.

П. бар. Гок візвав вільнодумні сторонництва, щоб понехали союз з христ. суспільними і заявив, що буде голосувати против бюджету, бо правительство не є ані вільнодумне ані демократичне.

П. Ерб заявляє, що є неправдою твердженє гр. Гока, будьтоби німецькі народовці були в союзі з христ. суспільними.

П. Олесницький виказує конечність реформи адміністрації. Тепер панує на сїм поли мнимо стан правдивої непевности а майже цілковита анархія що до охорони субьективних публичних прав. Поступованє власти є майже зовсім неурегульоване, що дає ся дуже прикро в знаки горожанам держави, особливо в економічних справах. Наслідком сего стану правної непевности терпить галицький промисл. Першим і найважнійшим постулятом реформи адміністраційного поступованя була би явність, устність і безпосередність. Відтак належить домагати ся участи сторін при ствердженю доказів і дозволу сторонам вглядати в акти. Є се необхідиме особливо зі згляду на відклик. Також повна предметовість і безсторонність властей як і їх органів є конечна. В дальшій тягу жадав бесідник законного урегульованя обовязку відвічальности держави за своїх адміністраційних урядників. Одною з найгірших хиб є проволіканє полагодженя адміністраційних справ, котрі тягнуть ся часто цілими роками. Треба було 6 трупів і 10 тяжко ранених, щоби рекурс проти права риболовства гр. Ко-

ритовского відійшов до намісництва у Львові.

Найсильнійше домагає ся реформи поліційно карне право а то нарівні під материяльним, як і формальним зглядом. Бесідник заявляє, що не є засадничим противником автономії але на підставі сумних досвідів в Галичині уважає обовязком ствердити, що ся дуалістична система з одної сторони накладає на населене надто великі тягарі, з другоїж сторони виказує в богато напримах умні висліди. На поли громадской адміністрації панують в Галичині мимо подвійного нагляду а то зі сторони старостів і повітової репрезентації, прямо страшні відносини, позаяк повітові репрезентації попирають ті зверхности громад, котрі ідуть їм на руку при виборах, хотай би зверхности провадили в своїх громадах цілими літами як найдоганнійшу господарку.

Вкінці вніє п. Олесницький ряд резолюцій в дусі своїх виводів що до реформи адміністрації і закінчив бесіду, бажуючи палаті геркулесовой сили, котра уможливила би їй не лише приступити до великого діла реформи адміністрації в Австрії але гідно перевести се діло в чин (Оплески).

П. кс. Копицький обговорює постуляти кола для галицкого населеня як забезпеченє автономії королівств і країв, санація фінансів краєвих, розширенє компетенції соймів, вкінці жаліє над атеїзмом молодіжи на університетах.

На сїм замкнено засіданє.

На вчерашнім засіданю забрав голос перший президент міністрів бар. Бек, заявляючи радість, що палата находить ся в тої бюджетовій розправі. Признає конечність реформи регуляміну, але заперечує жалобам, що адміністрація щораз погіршує ся а щоби уможливити їй і на будуче вдоволяюче діланє, мусить она держати ся з далека від народних і політично-партийних впливів. Перший бесідник „контра“ з рускої сторони жалував ся на упослідженє Русинів. Отже през. міністрів мусить пригадати здобуток, який зискали Русини з причини загального голосованя. В попередній палаті мали 10 мандатів т. є. 235 процент а тепер мають 33 отже 64 проц. то є три рази тільки як передтим.

— Парляментарний стан посіданя Русинів збільшив ся о много більше як якого иншого народа. Если, як вказують на се, теперішня репрезентация Русинів не відповідає числу їх населеня, то не треба забувати, що закони природи, котрі не роблять скоків обовязують також і в житю народів а в політичнім розвитку децидуючою є випадкова з «status quo» і жадань сторонництва. Мимо наглядного політичного поступу руского народу розвиток его ще не скінчений. Міністер переконаний, що сей нарід буде дальше розвивати ся в культурнім і економічнім напрямі, хоче однак рівночасно з натиском остережи перед глосами, що дораджують приспівенє розвитку в радикальній дорозі. Нарід руский осягнув би тревале поведженє, колиб заявив ся за уміркованєм і обережністю і колиб рускі проводирі причинили ся до створеня мирних відносин серед самих Русинів і до польского народа. Такі відносини є першим услівем економічного і культурного розвитку. Як рускому народові і его політичнім керманичам позваляє собі міністер дораджувати розвагу і уміркованє так старорускій партії поручає провадити політику після як гайяснійшої витичної лінії, щоб не закидано їй, що та політика є досередочна а не відсередоточна. Відтак зазначає, що правительство уважає своїм найбіль-

шим обовязком попирати ціли сторонництва удержуючих державу і має надію відбути ще добрий шмаг дороги.

Наше політичне становиско по правді не є так хитке, як се дехто твердить.

Так як ся народна палата опирає ся на широках підставах так само правительство обіймає всі сторонництва, що признають ся до держави в одній системі.

Вкінці просить о принятє бюджету. (Оплески, гратуляції).

Заграниця.

В гнобленю Фінляндії пост пає російске правительство що раз дальше. Генерал-губернатор Бекман усунув на основі царского указу 5 членів фінляндского сенату і заіменував 5 нових членів на їх місце із старофінского сторонництва. Так тамо усунено першого прокуратора Гротенфельда з уряду під приводом, що він вельми повільно провадив слідство проти соціялістичного товариства „Voima“. Шведске сторонництво виперто зовсім з управи Фінляндії. Що до виборів соймових заявив генерал-губернатор, що цар розвязав би зараз сойм і змінив ординацію виборчу, наколиб вибори видали соціялістичну Росії неприхильну більшість.

Між Росією а Персією дійшло до грізного заостреня, а коли шах не відважить ся відкинути російских домагань, то викличе загальну революцію в краю. Перський парламент і політ. круги називають поступованє Росії прямим ломанєм мира. Колиб тепер Персія піддала ся російским домаганям, втратилаб самостійність. Між Росією і Персією є так само спірні пограничні області, як і між Персією а Туреччиною. Ми вже згадували недавно, що в однім перскім пограничнім повіті загнав ся російський капітан з салдатами, щоби забрати покрадені коні і товар. Дійшло з того до бійки з пограничною сторожою перскою, капітана і двох салдатів убито. Коли про се дізнав ся російський генерал Зварский, виправив ся з 600 салдатами, попалив села, забрав багато худоби і убив до 120 людей. По тім наїзді звернув ся він ще з домаганєм, щоби перске правительство видало винуватих і відступило спірну область пограничну (около 500 квадрат. миль!) і заплатило 5.000 фунтів штерлінгів відшкодованя, а коли се не стане ся, загорне він зараз сю область (1/16 перської держави!) і прожене насильно населене. Перске правительство зажадало відшкодованя 4.000 ф. шт. і мішаної мирової комісії, але генерал відкинув се. Петербурске правительство подтвердило домаганя генерала, але продовжило речинє. В турецких кругах вважають се поступованє Росії визивом Персії до війни.

В португальскім парламенті опозиція остро напала на правительство задля предлоги закона, на основі котрого має бути установлена окрема позапарляментарна комісія для розсліду справи про дані королівскому домови задатки, позаяк вже вибрана в тій ціли парламентарна комісія. Міністер-президент вказав на се, що парламент має право предлогу ухвалити або відкинути.

На острові Самос, котрий має з 1832 року запоручений міжнародним розумінєм привілей, що там не може бути турецкого війська, дійшло до поважного заворушеня. Князь сего острова і залога місцева обляжені війском повстанців. Також облягли повстанці австро-угорского консуля і дітий в школі. Портамала вислати 10 воєнних кораблів з значним війском для згнобленя повстаня. В грецких політ. кругах вельми роздрато-

нані сим поступком Порти, вважаючи се замахом на знищенє самоуправи острова. Греція бачить в змаганнях Порти від довшого часу замір, покористувати ся внутрішнім розладом, щоби захопити сей остров у свої руки. Повстанці мали попереривати каблї телеграфічні, щоби евр. держави не мали ніяких вістий. З турецьких жерел звіщають, що контрадмірал Тача прибув на остров, визволив обляженого повстанцями князя К о п а с і а і що населене починає помало втихомирювати ся. Тимчасом з Атен звіщають, що положенє стало ще грізнійшим і правительство князівске виває європ. держави о поміч в воєнних кораблях, котра може втихомирити і упокорити повстанців.

Львівська „Просьвіта“

від 1. січня 1906 до 31. грудня 1907.

(Дальше).

Провідною думкою діяльності Г. Виділу було все як найширше переведенє і скріпленє нашої просьвітної організації. Ізза того присвячував Г. В. свою особливу увагу справам філій і читалень, полагоджуючи одні менше важні поза засіданнями, інші на засіданнях Виділу.

Головний Виділ слідив живо за розвитком філій і читалень „Просьвіти“ та докладав усіх сил, щоби вони вступували не ли п на папері, але дійсно розвивали ся і сповняли своєю просьвітну завдачу.

В тій цілі старав ся Головний Виділ о заснованє нових, вступуючі вже заохочував, часами і змушував до як найживійшої роботи, а хвилево занепавні старав ся усіми способами покликати до нового життя. О скільки Г. Виділ цілї своєю осягнув, на се вказують звіти філій і читалень. Робота се не легка. Як найкрасні наміри Г. Виділу розбивають ся часами о якусь незрозумілу апатию, неохоту а инодї і цілковиту бездіяльність наших людей. Зі щирою подякою згадує Головний Виділ і про поміч яку все находив у світлїх Дирекцій Тов. „Дністер“, „Народна Торговля“ і „Сільський Господар“.

На своїх засіданнях полагодив Г. В. справ філійальних 157, а читальняних 474. Щоби в філіях і читальнях розбудити як найкраще жите так на полі просьвітнім як і економічним, вислав Г. В. на заг. збори своїх делегатів, люстраторів, та спішив все радо не тільки з поученєм і радою, але також і з помічю матеріальною, а звіти розвиток філій і читалень в рр. 1906—7, в порівнаню з попередніми роками значно пішов вперед.

Крім того полагодив Г. Виділ 765 справ біжучих, які дотичили будьто мастку і фондів Товариства, будьто мали на метї національне осьвідомленє і економічне піддвигненє народу на цілїм просторї укр.-русских земель.

Бажаючи дати кожній читальні основу до завязана бібліотек, Г. В. уділював кожній новооснованій читальні дарових книжок — не тільки в Галичинї, але вислав свої видавництва і на Україну російську, Буковину, Угорщину, Америку, словом там, де спрагнені українські очі шукали науки і просьвіти в рідній мові. Як в роках попередних так і тепер почтив Г. Виділ рокове свята Тараса Шевченка в 1906 р. концертом людювим, а 1907 р. великим концертом спільно з Тов. „Боян“, упорядкував фінансову сторону поставленя памятника на могилі Маркіяна Шашкевича, взяв участь в комісії, яка має перевести поставленє памятника Тараса Шевченка у Львові, починив кроки, щоби перенести тліні останки поета Володимира Шашкевича до спільної могилы его батька Маркіяна.

Щоби почтити память довголітнього члена Г. Виділу і касиєра бл. п. о. Ол. Темницького, Г. Виділ приступив до основаня стипендійного фонду его імені. По причинї смерти бл. п. Анатолія Вахнянина і Володимира Ап-

тоновича Г. Виділ зложив на домовинї покійників вінці і взяв участь в похоронах, віддаючи в той спосіб правдиве узнанє і щирою подяку за працю і труди заслужених Покійників.

З касового звіту виходить, що Г. Виділ спішив усюди радо і з матеріальною підмогою там, де того вимагало добро нашого народу. Грошевах підмог, чи в формі беззворотних підмог, чи зворотних уділював філіям, читальням, усяким добродійним товариствам, як бурсам, захоронкам, академічній і шкільній молодїжї, а навіть і поодиноким особам.

Як попередно так і тепер Г. Виділ наділював нашу університетську, гімназійну та в народних шкіль молодїж стипендіями з фондів ім.: Тараса Шевченка, Теодора Качали, Евсевія Грушкевича, д-ра Івана Гробельського, Анатолія Синевича, а в р. 1908 увів в жите ще 20 стипендій ім. Станислава Новосада і 5 стипендій Михайла Спужарського.

Крім того розписав Г. Виділ в послїдних часах конкурє на Михайлову премію за історичні драми, на премію за зладженє букваря для анальфabetів, на 6 стипендій для фахового образованя в напрямі господарско-промисловім та на люстратора читальняних крамниць. Ближні данї належать уже до звіту з 1908 р., отже на сїм місци їх не подаємо.

Одною з найважнійших справ, справа першорядної ваги, се справа кольпортажї. Г. Виділ присвятив їй чимало часу і заходів, бо відніс ся до „Народної Торговлі“ з просьбою поставити ся о концесию на розпродаж видавництва „Просьвіти“ для торговель і крамниць. Крім того відніс ся Г. Виділ до філій „Просьвіти“ окремим письмом в справі комісіє та уставовленя кольпортерів і кіосків. Заходи Г. Виділу в тім напрямі не принесли ще досї бажаного успіху, але належить сподівати ся, що вже в найближшїм часі спосіб збуту і ширеня видавництва „Просьвіти“ вїйде на властиву дорогу.

За час свого урядованя Г. Виділ перевів упорядкованє магазину і майна Товариства, та приступив до упорядкованя бібліотеки.

Скорий зріст Товариства і різнородність его праці вимагали реформи канцелярії, що і наступило через помноженє персоналу і заведенє найновїшого систему книговодства. На чолї канцелярії стояв директор др. Іван Брик, а начальником був п. Андрій Скородинський. Канцелярія полагоджувала усї справи Товариства „Просьвіта“ деякі самостійно, інші після устних вказівок та письменних рефератів Головного Виділу, вела експедицію книжок і „Письма з Просьвіти“ та книги. Вишук представляють ся поважно: Письм вплинуло в 1906 р. 4.913, в 1907 р. 6.687; переказів грошевих в 1906 р. 2.738, в 1907 р. 3.221; чеків в 1906 р. 789, в 1907 р. 1.888, число юкетів виносило в 1906 р. 1.494, а в 1907 р. 1.970.

Роки 1906 і 1907, се роки реформи Товариства, се роки, в яких „Просьвіта“ зробила очевидний крок вперед, в яких зросла в число членів, філій і читалень. Крім субвенції красвої на видавництва 6.000 К річно і на учителя господарства та цілі економічні 15.000 К річно, Гол. Виділ зискав 15.000 К державної субвенції на цілі економічні на рік 1907 та 12.000 К державної субвенції на закупно жита на засїв.

Почата в тих роках робота ведена далї у тім напрямі принесє безперечно дуже гарні успіхи. А се в великій частї залежить і від зміни статута Тов-а який з огляду на розширеню діяльність оказує ся вже невистарчаючий і вимагає поважних змін та розширеня.

Головний Виділ виступить проте на заг. зборах також і з проєктом зміни статута, опрацьованим екременою статутарною комісією та обговореним на Головнім Виділї.

Вкінци годить ся звернути увагу і на обставини, які під певним зглядом відбили ся некористно так на розвитку „Просьвіти“ взагалї як і на працях Головного Виділу спеціально. Роки 1906 і 1907, се роки живої роботи на полі політичнім, се час акції за вибор-

чою реформою, час виборів до парламенту і соїму.

Осьвідомленє народу під зглядом політичним приносить виправдї дуже значні користи і „Просьвіти“, але всеж таки акція політична так сильно заняла умї нашої сусїльности, так багато зужила її сил, що на працю для „Просьвіти“ лишило ся за мало сьвіжих сил.

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Вознесєне Господне; римо-кат.: Квірина. — В п'ятницю: руско-кат.: Михайла, Існ.; римо-кат.: Фльорентї Д. — В суботу: руско-кат.: Симеона при.; римо-кат.: Норберта Еп.

— В Борщеві відбуло ся дня 28. мая економічно-крамарске віче в читальні „Просьвіти“. Взяло в нїм участь доокружнє духовенство і доволї значнє число селян. Віче отворив о. Балько промовою, в якій взивав до гуртованя при „Народнім Домі“. О. Курдяк, парох Цигац, мав інтересний і основно оброблений реферат про кооперативні спілки.

— Українські картини. На виставі в київскім музею творів трох художників: Галїмського, Котарбинського і Рашевського було скілька картин змісту українського. Галїмський виставив два українські краєвиди, — соняшники біля хати і будинки, затоплені Дніпровою повенню („Кієвская Венеція“), крім того більшу картину — „В ночное“ (скілька хлопців і дівчина ведуть коней на нічліг, всі — верхи). І. Рашевський виставив портрет Ів. Мазепи з відомого зразка, надавши ему вигляд картини: Мазепа сидить шишучи за столом, при сучасній ему обстанові. Крім того Рашевський виставив картину, що робить велике вражєнє; темою взято давний тяжкий звичай водити жінку за подружню зраду, голою по селу. Гурток селян, — в убраню північної Чернігівщини.

— Фондация ім. Едварда Егана. Бл. п. Едвард Еган, угорський правительственный комісар т. зв. „рускої запомогової акції“ старав ся всіми силами о матеріальне піддвигненє угорских Русинів. Задля сеї цілі хотїв він оснєувати навіть окреме товариство, на якого цілі жертвував від себе 1.000 К. На жаль бл. п. Еганови не довело ся довести свого діла до краю, бо він умер нагло, отровний — очевидно тими, кому було не на руку визволенє наших угорских братів з сїтїй лхви і визиску. Тих тисяч корон остало і зросло до нинї на 1.200 К. Тепер — як доносить будапештєньска „Недїля“ — звернули ся наслідники бл. п. Егана до угорського міністерства рільництва, Гната Даранїя, щоби він ті гроші взяв в управу міністерства, та щоби процентами від них наділював що року найшпільшого ученика селяньської молочарської школи ім. Вільгельма Бальга.

— Університет в Інсбруці замкнений. Оноді по полудни проф. Вармунд крадькома на своїм семінарі виголосив виклад. Присутних було біля 40 ліберальних студентів. Обиджені тим католицькі студенти готовили ся не допустити Вармунда до дальших викладів, а ліберальні студенти ладили оружний напад на католицьких академиків. З тої причини намісник Тирролю на порученє центрального правительства замкнув інсбруцкій університет аж до успокоєння умів молодїжї. Ліберальні студенти загрозили, що коли правительство не змінить свого становиска, то виключуть страйк на всіх німецких університетах. У Відні говорено вчєра, що міністер просьвіти Мархет та міністри Праде та Дершата мають з сего приводу подати ся до димісії, бо презид. мін. бар. Бек поза їх плечима зарядив замкненє університету в Інсбруці. Справа вияснила ся однак

